

Voorwoord

Van de voorzitter

Beste leden,

We gaan het komend jaar in met een nieuwe minister, Eric Wiebes. Hij is zich nog aan het inwerken. Maar als de signalen uit Den Haag ons niet bedriegen, gaat het roer weer om: Provincie en gemeenten krijgen een centrale rol wat betreft de plannen voor de aardbevingsregio. Er moet een toekomstvisie komen en de versterkingsoperatie moet daarin worden verweven. De organisatie NCG wordt de uitvoering toebedacht. De maatschappelijke organisaties, waaronder de GBB, is toegezegd dat zij zullen worden betrokken bij de beleidsvorming van de lokale bestuurders. Het is de vraag wat er met de Maatschappelijke Stuurgroep gaat gebeuren. Waarschijnlijk verdwijnt deze.

Het is de vierde keer dat er een 'nieuwe aanpak' voor Groningen wordt bedacht. Eerst kwam de Dialoogtafel. Deze bleek redelijk naïef qua opzet en stierf in schoonheid. Wel ontstond als bijproduct het Centrum Veilig Wonen: schadeafhandeling op afstand van de NAM. Deze afstand bleek echter redelijk kort, te kort. Toen kwam de Nationaal Coördinator Groningen, een organisatie die met steun van de overheid de zaken zou gaan regelen: toezicht op de schadeafhandeling en regie op de versterking. De bemoeienis van de NAM werd wederom een stukje teruggedrongen. In de loop van de laatste twee jaar bleek echter dat de NCG nog te sterk afhankelijk is van de NAM. Bij alle financiële regelingen moest er met de NAM worden onderhandeld. Langzaamaan werd ook duidelijk hoe bepalend de positie van het Rijk is: zonder voldoende rugdekking van het kabinet, kwam de NCG geen stap vooruit. Dat bleek wel bij het ontwerp van het nieuwe schadeprotocol. De kernbesluiten moeten door het kabinet worden genomen en niet door de NCG.

Nu komt het volgende bedrijf: de NAM moet er helemaal tussenuit, volgens Eric Wiebes, ook bij de versterking. De vraag is of de NCG te veel macht kreeg in de ogen van andere partijen of dat ie juist te weinig had om adequaat te zijn. In ieder geval gaat de regie nu weer meer naar de regionale bestuurders. Hoe dat precies ingevuld moet worden, is nog onduidelijk. Het gevaar is echter groot dat de hele operatie hierdoor snel een jaar vertraging oploopt. Een cynicus merkte op dat dat waarschijnlijk ook de bedoeling is.

Intussen moeten de Groningers geduld hebben, overgeleverd als we zijn aan partijen in Den Haag, Assen, Londen en de USA. Het Openbaar Ministerie schiet niet op met onze aangifte tegen de NAM. De Tweede Kamer wil geen Parlementaire Enquête omdat 'dat te veel zou vertragen' (een vreemd argument gezien de gang van zaken in de laatste 5 jaar). En de minister wil eerst weer nieuw onderzoek naar de stikstoffabriek die er voor zou kunnen zorgen dat de gaswinning verder omlaag kan.

Nee, we zullen het zelf moeten doen en alleen wij kunnen er iets aan doen. Daarom wens ik jullie een gezond maar vooral strijdbaar 2018!

Jelle van der Knoop
voorzitter Groninger Bodem Beweging

Inhoud van GBB nieuwsbrief 58

Stand van zaken: de gaswinning (Reactie minister op RvS, Stikstoffabriek).....	pagina 2
Stand van zaken: de versterkingsoperatie	pagina 4
Warme dekens	pagina 5
Bijeenkomst Opwierde-Zuid	pagina 5
Stand van zaken: het schadeprotocol (voortgang).....	pagina 6
Stand van zaken: het meerjarenprogramma	pagina 6
Pas op de plaats!	pagina 6
NAM (o.a. NAM weet het beter).....	pagina 12
CVW (o.a. Jaarverslag 2016, Actie 15 december)	pagina 12
Woningmarkt (Vereniging Eigen Huis).....	pagina 13
Waardedaling huis (en hypotheek).....	pagina 14
GBB (Geologie voor dummys, boek Pluis, teamdag, kaartenportaal, contributie 2018)	pagina 14
Op de agenda	pagina 16
Colofon	pagina 16

Stand van zaken: de gaswinning

Reactie Eric Wiebes op uitspraak Raad van State

Zoals bekend heeft de Raad van State (RvS) op 15 november 2017 het gaswinningsbesluit vernietigd. De GBB behaalde daar, samen met anderen, een grote overwinning. De nieuwe minister van Economische Zaken en Klimaat, Eric Wiebes, reageerde op 4 december op deze uitspraak van de RvS middels een brief aan de Tweede Kamer.

Zie hier deze brief: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/12/04/kamerbrief-over-de-uitspraak-van-de-raad-van-state-op-gaswinningsbesluiten-groningen>

Het positieve in de brief is, dat de minister daadwerkelijk iets wil gaan doen aan het gebruik van laagcalorisch gas door sommige grootgebruikers. Maar er ontbreekt iets belangrijks in deze brief.

De Raad van State motiveerde haar uitspraak mede op basis van een ontoereikende onderbouwing door de minister van de noodzakelijk gedachte hoeveelheid gas in verband met de leveringszekerheid.

Het is in lid 35.1 van de uitspraak als volgt geformuleerd:

“Daarnaast heeft de minister in zijn afwegingen niet betrokken welke mogelijkheden bestaan om op langere termijn de vraag naar L-gas uit het Groningenveld te beperken, bijvoorbeeld met behulp van de onder 29.1 genoemde bouw van een stikstoffabriek of het afschakelen van een aantal industriële grootverbruikers van L-gas. Ook hier geldt dat, juist in een situatie waarin volgens de minister de onmogelijkheid bestaat om vast te stellen welke risico's bestaan, een dergelijke afweging niet had mogen ontbreken. Bij het ontbreken van duidelijkheid over de risico's, net als wanneer de risico's niet aanvaardbaar blijken, zal het treffen van (gezien de in de toekomst verwachte teruglopende vraag naar L-gas) mogelijk relatief kostbare maatregelen eerder moeten worden aangemerkt als bij de in de afweging over het besluit over instemming met het winningsplan te betrekken proportionele maatregelen ter beperking van de risico's.”

Conclusie uitspraak RvS: Uitbreiding van een stikstoffabriek of een nieuwe stikstoffabriek zal best wat gaan kosten, maar dat dient wel een serieuze optie te zijn!

Maar in zijn brief aan de Tweede Kamer gaat de minister wel in op het mogelijk (tijdelijk) afsluiten van grootverbruikers, maar hij gaat niet in op de mogelijkheid van het omzetten van geïmporteerd hoog calorisch gas naar laagcalorisch gas zoals dat in een stikstoffabriek kan. Waarna het geschikt is voor huishoudelijk gebruik en een eventueel leveringstekort kan dan geheel of deels worden opgevangen. Is dit soms bewust een deel negeren van de uitspraak van de RvS?

Stikstoffabriek

Op 8 december stuurde Eric Wiebes een extra brief naar de Tweede Kamer, ditmaal apart, over de stikstoffabriek. Zie hier deze brief: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2017/12/08/kamerbrief-over-de-capaciteitsmatige-leveringszekerheid-en-bouw-van-aanvullende-stikstofinstallatie-in-zuidbroek>

De brief lijkt 100% een brief zoals zijn voorganger, Henk Kamp, die placht te schrijven. Capaciteitsvragen worden niet transparant uitgelegd – uiteraard zijn de onderliggende contracten geheim. Het advies komt van GTS (Gasunie Transport services) – 100% staatsbedrijf, *ons kent ons*. En voor de Bühne wordt het gereviseerd – door DNV.GL, die echter geen toegang tot brongegevens krijgt, en alleen een praatje met de adviesschrijvers van GTS mag maken. Met geen woord wordt het welzijn van de Groningers als argument ter overweging meegenomen.

De kern van de boodschap? Al jaren zegt GTS dat de bouw van de stikstoffabriek *niet kosteneffectief* is. Dat herhaalt ze in deze notitie van GTS van 20 juli 2017. Wat doet de minister hiermee, nu, bijna een half jaar later? Het geeft de minister aanleiding zijn besluit op te schorten tot voorjaar 2018!

Ook dat is wat Henk Kamp al sinds 2014 heeft gedaan. Vertragen, rekken, onderzoeken, opschorten, nader advies vragen, nog eens extra bekijken, later misschien een besluit aankondigen....

Bekend is dat met de stikstoffabriek jaarlijks ongeveer 7 miljard kuub H-gas (hoogcalorisch gas) kan worden omgezet in L-gas, dus gas van Groningse kwaliteit. Met de fabriek hoeft er dus 7 miljard minder gewonnen te worden in Groningen. Dat zou een forse verlaging van huidige het Groningse niveau van 21,6 miljard kunnen opleveren. Dan wordt bijna het al in 2013 door het SodM aangegeven veilige niveau van 12 miljard bereikt. Maar de overheid (lees: Henk Kamp, lees: Eric Wiebes) aarzelt en aarzelt.

De hoofdreden die ze geven? De kosten. De bouw kost bijna een half miljard euro. *Peanuts* natuurlijk voor een kabinet dat wel 1,4 miljard overheeft voor de buitenlands aandeelhouders van Shell en Unilever. Maar een derde deel van dat bedrag om in een keer de Groningers wezenlijk te helpen? *No way!*

De andere reden die ze geven? De bouw duurt 4 jaar. Dus het duurt lang eer je er profijt van hebt.

Ook een argument natuurlijk! Maar als er in 2014 gewoon met de bouw begonnen was konden de Groningers er in 2018 jaar profijt van hebben. Dan zou de winning volgend jaar 7 miljard kuub omlaag kunnen, zou de kans of een zware beving vele malen kleiner zijn, en is de huidige gigantische, destructieve verstevigingsoperatie niet meer nodig ...zou, zou, zou

Maar dan moet er wel de politieke wil zijn om echt iets voor de Groningers te doen....

Stand van zaken: de versterkingsoperatie

Bedenkingen van GBB genegeerd, versterkingskaravaan moet door

De planning van de versterkingsaanpak is momenteel omgeven door veel onzekerheden. Zo moet het regeerakkoord nog nader worden uitgewerkt en minister Eric Wiebes wil zich eerst nog in de materie verdiepen. Ook zijn er nog veel vraagtekens, zoals de impact van de versterkingsoperatie op leefgemeenschappen en de vraag of er voldoende bouwcapaciteit is. Vanwege de vele onzekerheden heeft de NCG geen volledig meerjarenprogramma ingediend maar volstond met een brief die zich richt "op besluitvorming over wat nodig is voor de uitvoering van de versterking van de eerste ruim 3000 woningen."

Het Nationaal Bestuurlijk Overleg, waaronder de provincie en de 12 aardbevingsgemeenten, hebben de voorstellen van Hans Alders op 6 december jl. goedgekeurd. Daarmee is het startsein gegeven voor een versterkingsaanpak waar niettemin de lokale overheden ook de nodige vraagtekens achter hebben gezet. Ook de afspraken die de NCG met de NAM heeft gemaakt over de aanpak van de versterking, de zogenaamde 'kaders', zijn daarmee goedgekeurd.

Ook de leden van de Maatschappelijke Stuurgroep (MS): GBB en Gasberaad, hebben zich uitgesproken. De MS heeft echter slechts een adviesrecht (hoezo 'stuurgroep'?). De GBB heeft veel kritiek op de versterkingsaanpak en de bijbehorende kaders. Op deze wijze wordt de onveiligheid van de bewoners niet effectief verminderd. Beter is het om de gasproductie aanzienlijk te verminderen. Wij adviseerden daarom een 'pas op de plaats' te maken en opnieuw na te denken over waar we aan beginnen en welke aanpak de beste is.

Zie het document **Pas op de plaats!** elders in deze nieuwsbrief.

Ook moeten de kaders worden aangepast die naar de mening van de GBB aan de NAM een veel te grote rol geven bij de versterking. Het Gasberaad heeft eveneens veel kritiek op de versterkingsaanpak en pleit voor een koerswijziging, ook wat betreft de kaders. Niettemin is zij akkoord gegaan met de start van de versterking van de 3.000 woningen. Het argument is onduidelijk, waarschijnlijk wilde men geen vertraging in de versterkingsoperatie. In ieder geval roept dit standpunt vraagtekens op, gezien de felle veroordeling door het Gasberaad van de aanpak en de kaders.

De bestuurscolleges van provincie en gemeenten hebben op 12 december definitief met de voorstellen ingestemd. Vervolgens is de zaak op 22 december in de ministerraad beklonken.

Opvallend is de wijze waarop de NCG op zijn website het scherpe "nee" van de MS doodzwijgt. Hier heet het eufemistisch 'De maatschappelijke partijen Groninger Bodem Beweging en Gasberaad hebben zorgen geuit over de impact van de versterkingsoperatie'.

Nu is het woord aan de bewoners in de dorpen. Want de overheden kunnen alles wel netjes besluiten maar de versterkingsoperatie onderscheidt zich van andere overheidsbesluiten: zonder toestemming van de bewoners gebeurt er namelijk niets!

Warme dekens voor bewoners wisselwoningen

Kunstenares Agnes Bakker, Milieudefensie en GBB hebben op 13 december zelfgebreide dekens uitgedeeld aan bewoners van wisselwoningen.

De dekens zijn gemaakt uit de grote gebreide protestdekens waarmee eerder het kleinste huisje van Rottum was ingepakt. Meer dan 1300 Nederlanders droegen een steekje bij aan dit kleurrijke verzet tegen de gaswinning. Groninger 'breiwilligers' van het eerste uur hebben nu de enorme deken omgewerkt tot kleinere exemplaren die zijn uitgedeeld aan bewoners van wisselwoningen in Appingedam, Loppersum en Middelstum. Een aantal zullen de komende tijd uitgedeeld nog uitgedeeld gaan worden, aan de nieuwe bewoners van wisselwoningen na 1 januari 2018.

Frieda Boonstra krijgt in Loppersum de deken uit handen van burgemeester Albert Rodenboog.

Bijeenkomst Opwierde-Zuid

De GBB en de klankborggroep hebben een op 29 november een bijeenkomst georganiseerd voor de bewoners van vliesgevelwoningen, met NCG, CVW en ingenieursbureau Arcadis.

Het gaat om bewoners van 165 vliesgevelwoningen, woningen die in blokken van vier tot acht woningen zijn geplaatst. De versterkingsmaatregelen gebeuren per woonblok. De kopwoningen krijgen een steunconstructie aan de buitenkant (dus aan de uiteindes van de woonblokken) en de tussengelegen woningen worden met metalen strips verbonden. Dit kan omdat er een doorlopende verdiepingsvloer is.

De bijeenkomst begon met een uitgebreid informatief deel. Hierin was gelegenheid vragen te stellen – zowel technische, juridische als procesmatige. Na de pauze was er ruimte voor discussie. Hoewel er vanuit NCG en CVW veel heldere toelichtingen zijn gegeven, blijft het voor veel bewoners lastig:

- bewoners voelen zich onder druk gezet, omdat je niet alleen voor jezelf maar ook voor het hele blok moet beslissen
- bewoners kunnen de consequenties van hun keuze (nog) niet goed overzien
- bewoners wordt geen alternatief geboden, het is versterken volgens het aangeboden advies of niets
- bewoners ervaren geen transparant proces, er is geen inzage in sterkteberekeningen of kosten

Stand van zaken: het schadeprotocol

Geen nieuws over het schadeprotocol. Het Rijk heeft nog steeds niet gereageerd op het gezamenlijke voorstel van 18 oktober 2017 van Provincie, gemeenten, GBB en Gasberaad.

Naar verluidt komt 10 januari minister Eric Wiebes naar Groningen om een overkoepelende visie op de hele problematiek te ontvouwen. Hij zal daarin naar verwachting ook aangeven hoe hij aankijkt tegen het schadeprotocol.

Stand van zaken: het meerjarenprogramma

In het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen staat de aanpak van NCG beschreven voor het komende jaar en de vier jaren erop. Jaarlijks actualiseert NCG het meerjarenprogramma op basis van nieuwe inzichten en ontwikkelingen. De plannen komen tot stand in samenwerking met verschillende overheden en maatschappelijke organisaties. Door de vele onzekerheden heeft de NCG dit jaar nog geen meerjarenprogramma kunnen maken, maar zijn 'vaste voornemens' in een brief gezet.

De NCG bracht op 21 november 2017 deze zogeheten Meerjarenprogrammabrief uit. Zie hier:

<https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/themas/m/meerjarenprogramma/documenten/publicaties/2017/1/21/meerjarenprogramma-brief>

Hier het commentaar van de GBB op de Meerjarenprogrammabrief:

Pas op de plaats!

Commentaar van de Groninger Bodem Beweging (GBB) op de MJP brief van 21 november 2017

d.d. 1 december 2017

Er zijn momenteel veel factoren die de gewenste aanpak en invulling van het meerjarenprogramma (MJP) onzeker maken. Dit geldt de rolverdeling en het proces van het MJP maar ook de ambities en doelen, met name die van de versterkingsoperatie. Door toch maar door te gaan, wordt de voortgang van het proces leidend. De GBB vindt dit de verkeerde volgorde. Er moet eerst meer duidelijkheid moeten komen over de ambities van het MJP en de daarbij passende aanpak.

De GBB staat op het standpunt dat een 'pas op de plaats' nodig is. Er zijn belangrijke argumenten om direct te stoppen met de huidige aanpak: gemeenschappen worden langdurig ontwricht en het erfgoed en aangezicht van Groningen lijken definitief te verdwijnen. Het duurt eerder 15 dan 5 jaar om alle bedreigde huizen te versterken. Dit is geen effectieve manier om de onveiligheid van de bewoners te verminderen. Veel effectiever is een substantiële verlaging en op de middellange termijn volledige afbouw van de gaswinning. Dit heeft tevens vergaande gevolgen voor de versterkingsoperatie: naar verwachting hoeft er in dat geval veel minder versterkt te worden. Ook heeft de GBB kritiek op de afgesproken kaders voor de versterkingsoperatie; de rol van de NAM is daarbij veel te groot. De Staat zou bij de versterking haar verantwoordelijkheid moeten nemen. De GBB is niet tegen versterking. Het doel hiervan moet echter wel in balans zijn met de effecten hiervan. Het beoogde effect van de huidige geplande operatie - een vergroting van de veiligheid van bewoners - wordt hiermee niet bereikt. Daarvoor duurt de operatie veel te lang. Daarentegen heeft de operatie effecten die voor de GBB niet acceptabel zijn: de impact van de versterking op leefgemeenschappen en het Groninger erfgoed is te groot.

De GBB is daarom voor een bezinning op de versterkingsoperatie. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. In de bezinningsperiode zou een verduidelijking moeten komen van alle onzekerheden.

De GBB is wel voor het doorgaan met het versterken van scholen, publieke gebouwen en zorginstellingen. Verder kan de schadeafhandeling ter hand worden genomen, zodra het nieuwe schadeprotocol er is.

Onzekerheden

Er bestaat op dit moment een grote mate van onzekerheid over de gewenste aanpak en invulling van het meerjarenprogramma (MJP). Deze onzekerheid heeft meerdere oorzaken:

1. Doordat het regeerakkoord nog moet worden uitgewerkt, zijn de beleidsgrenzen van de NCG moeilijk vast te stellen. Dit betreft niet alleen de financiële ruimte maar ook de governancestructuur van het construct NCG.
2. In juridische zin is de NCG in de besluiten over de versterking afhankelijk van de NAM. Nu de beweging 'NAM op afstand' is ingezet, moet in de praktijk nog blijken hoe groot deze afhankelijkheid blijft. Het is op dit moment onduidelijk hoeveel concessiebereidheid er bij de NAM/SHELL bestaat. Hierdoor is het nu moeilijk om de optimale aanpak van de versterking vast te stellen.
3. Meer en meer wordt duidelijk dat de omvang van de versterkingsoperatie veel groter wordt dan aanvankelijk gedacht en dat de impact op het leven van veel Groningers zeer groot is. De vraag is of de dorpen en sociale leefgemeenschappen deze impact wel kunnen absorberen. Naarmate dit minder het geval is, zal het draagvlak voor de versterking afnemen, wat ten koste zal gaan van de snelheid van de versterkingsoperatie.
4. Het tempo waarin de keten inspectie - sterkteberekening - versterkingsadvies - overleg en besluit met de bewoner kan worden uitgevoerd, valt in de praktijk tegen. De complexiteit van de operatie blijkt enorm. Een schatting van de totale duur van de versterkingsoperatie is steeds moeilijker te maken. Naarmate deze periode langer is, slinkt de rechtvaardiging van het beleid - gericht op het effectief en snel ondervangen van risico's van zwaardere bevingen.
5. Een andere factor is de dynamiek van de NPR. Doordat de sterkte-eisen dezelfde blijven, dalen de constructieve eisen van de versterking per woning op het moment dat de dreiging daalt. Zo schat het KNMI de dreiging in 2017 lager in dan zij in 2015 deed, waardoor de NPR 2017 lagere eisen aan de constructieve sterkte van woningen stelt dan de NPR 2015. Deze verschuiving heeft tot gevolg dat er minder huizen minder zwaar versterkt hoeven te worden. De mogelijkheid bestaat dat de dreiging verder daalt, hetzij door minder (zware) bevingen, hetzij door nieuwe inzichten. Dit zal grote consequenties hebben voor alle parameters van de versterkingsoperatie van de NCG.
6. Er is onzekerheid over de beschikbare capaciteit. Dit betreft in de eerste plaats de capaciteit van NCG en CVW maar ook die van de bouw. Daarnaast is er nog de noodzakelijke bestuurlijke capaciteit bij gemeenten en zorgcapaciteit. Zolang er geen zekerheid is over de beschikbare capaciteit, is het moeilijk de haalbaarheid van de ambities te beoordelen.
7. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de versterkingsoperatie 'gebiedsgericht' plaats zou vinden. Hiermee werd impliciet bedoeld dat de operatie gecombineerd zou worden met gemeentelijke en provinciale ontwikkelingsplannen (koppelkansen). Er werd vanuit gegaan dat deze combinatie een financiële en planmatige synergie zou opleveren. Door het onzekere tempo van de operatie, de enorme omvang en de enorme impact op het woningbestand, de beperkte capaciteit bij de overheden, worden de laatste overvraagd wat betreft de afstemming van de gebiedsplannen op de versterking. Het is hierdoor onduidelijk geworden hoeveel van de bedoelde synergie überhaupt nog te realiseren is. Ook wordt de vraag relevant of gebiedsgericht versterken wel altijd de beste optie is.
8. De vaststelling van het schadeprotocol, inclusief het schadefonds, hangt qua inhoud af van de uitwerking van het regeerakkoord en van de flexibiliteit van de NAM. De vraag is in hoeverre er tegemoet kan worden gekomen aan de wensen van de regio. Dit zal in de komende maanden duidelijk worden.
9. Daar komt nog bij de politieke twijfel rondom het gaswinningbeleid. De continue druk om ter wille van de veiligheid de gaswinning te verlagen is verhoogd door de uitspraak van de Raad van State. De Staat zal zich in het vervolg bij haar besluiten beter moeten verantwoorden waarbij de veiligheid van de Groningers voorop dient te staan. Er lopen gesprekken met SHELL en EXXON over een bijstelling van het gasgebouw: de randvoorwaarden van de exploitatie van het gas. De uitkomst kan zeer wel effect hebben op de hoogte van de gasproductie. Dit heeft op haar beurt invloed op de NPR norm en dus de omvang van de versterkingsoperatie en daarnaast ook op het draagvlak onder de Groninger bevolking hiervoor.

Bovenstaande onzekerheden hebben niet alleen betrekking op de *rolverdeling* en het *proces* van het MJP maar ook op de *ambities en doelen*, met name van de versterkingsoperatie.

Velen vragen zich af of we de goede kant opgaan en willen zich daarom nu niet vastpinnen voor langere termijn. In feite bestaat bij hen de behoefte aan een 'pas op de plaats'. De NCG en vrijwel alle betrokken bestuurlijke en maatschappelijke partijen achten dit echter niet acceptabel om twee redenen. Ten eerste zijn er de politieke targets van de versterkingsoperatie. Deze moeten gehaald worden, gegeven het feit dat het ongewenst is dat Groningers zo lang in onveiligheid wonen. De snelheid van de versterkingsoperatie is de rechtvaardiging van het gaswinningbeleid. Zonder snelheid van de versterkingsoperatie wordt het gaswinningbeleid a-moreel. Ten tweede vinden de partijen het ongewenst dat bewoners 'die al in de molen zitten' te lang in onzekerheid worden gelaten. Bewoners wiens huizen zijn geïnspecteerd, wachten op de uitslag. Zonder die uitslag en de navolgende ingreep in hun woning, 'kunnen ze niet door met hun leven'. Daarom wordt nu door de genoemde partijen de conclusie getrokken dat de versterkingsoperatie op de kortere termijn door moet gaan zoals gepland en wel onder de kaders die nu zijn afgesproken (ook al zijn ze niet gelukkig met een deel van deze kaders).

Pas op de plaats

De GBB staat echter op het standpunt dat een '*pas op de plaats*' het beste is. De genoemde argumenten om voorlopig maar door te gaan met de versterkingsoperatie zijn onvoldoende sterk. Wat betreft de snelheid van versterking: de meer dan 3.000 geïnspecteerde woningen (2016, 2017) worden uiteraard niet alle in 2018 versterkt of gesloopt met nieuwbouw. Dat zal een proces van meerdere jaren worden. Bij dorpen die voor een groot deel versterkt dan wel herbouwd moeten worden, kan dit alleen maar fasegewijs plaatsvinden, uitgesmeerd over vele jaren. Het prestatieverlies per jaar is door de 'pas op de plaats' dus beperkt en op het totaal aantal te versterken woningen verwaarloosbaar. Verder kunnen de geplande inspecties in het eerste kwartaal van 2018 (1250) en überhaupt alle inspecties in 2018 en daarna, gewoon doorgang vinden. Zij hoeven echter nog niet te worden gekoppeld aan de nu afgesproken kaders voor versterking.

Het argument dat bewoners aan zekerheid toe zijn, impliceert dat met het doorgaan van het proces de implicaties hiervan de bewoners zekerheid bieden. De boodschap evenwel dat het huis versterkt moet worden dan wel gesloopt, luidt voor de bewoners een lange periode van *onzekerheid* in.

Kortom, naar de mening van de GBB is er onvoldoende reden om voorlopig maar door te gaan. Door dit wel te doen, wordt de *voortgang* van het proces leidend. De GBB vindt dit de verkeerde volgorde. Er moet eerst meer duidelijkheid moet komen over de doelen en ambities van het MJP en over een daarbij passende aanpak. Een en ander moet worden geherijkt op basis van de verheldering van alle parameters die hierboven als onzekerheden zijn benoemd.

Voor de GBB zijn daarnaast de belangrijkste argumenten om direct te stoppen met de huidige aanpak:

- A. Uit de inspecties en sterkteberekeningen is gebleken dat met de huidige NPR norm hele dorpen moeten worden versterkt, waarbij naar schatting de helft van de woningen moet worden gesloopt. Hoe zorgvuldig de NCG dit proces ook insteekt, het tempo waarmee dit moet gebeuren leidt er toe dat gemeenschappen langdurig worden ontwricht en dat het erfgoed en aangezicht van Groningen definitief verdwijnen. Wij pleiten daarom voor een herbezinning, niet alleen op de doelen van de versterking maar ook wat betreft de aanpak. Hier moet tijd voor worden genomen.
- B. De impact die de versterkingsplannen op bewoners en dorpen en wijken heeft, is dermate groot en langdurig, dat een voortgaande winning - waarvan dit versterkingsbeleid de consequentie is - niet meer te rechtvaardigen is. Er moet eerst een politieke herijking van dit gasbeleid plaatsvinden. De tijd die het gaat kosten om alle bedreigde huizen te versterken zal eerder 15 jaar dan 5 jaar zijn. Dit is geen effectieve manier om de onveiligheid van de bewoners te verminderen. Veel effectiever is een substantiële verlaging en op de middellange termijn volledige afbouw van de gaswinning. Dit heeft vergaande implicaties voor de versterkingsoperatie.

- C. In de ogen van de GBB zal daarom een substantiële verlaging van de productie op de korte termijn het gevolg moeten zijn van deze politieke herijking. Door de gaswinning te verlagen, zullen zo snel als mogelijk de bevingen afnemen, zowel in aantal als in zwaarte. Binnen een jaar moet er een nieuw winningbesluit worden genomen. Dan kan daarmee wellicht de dreiging worden bijgesteld waardoor je veel minder huizen hoeft te versterken en te slopen.
- D. De GBB heeft kritiek op de kaders voor de versterkingsoperatie. Deze kaders zijn de door de NCG en NAM gemaakte afspraken. De kern van deze kritiek heeft betrekking op de rol van het CVW/ de NAM. De GBB acht deze veel te groot. Net als voorheen bij de afwikkeling van de aardbevingsschade heeft de NAM in de praktijk de regie, middels de rol van het CVW, waarmee zij contractueel is verbonden. Wij verwachten dat deze rolverdeling tot dezelfde problemen zal leiden waar voorheen de schadeafhandeling mee te kampen had. Als we leren van het verleden, zal de Staat dan wel de NCG, veel meer bepalend moeten zijn bij de afwikkeling van de versterkingsoperatie, zowel wat betreft de regie als de financiële randvoorwaarden. Daarnaast heeft de GBB kritiek op een groot aantal specifieke onderdelen van de kaders. Gezien onze wens nieuwe kaders vast te stellen, zullen we er in dit commentaar niet in detail op ingaan. De GBB is dus voor het uitonderhandelen van nieuwe kaders voor de versterking waarbij de overheid meer haar verantwoordelijkheid neemt. Met name in die gevallen waarbij mensen als gevolg van de effecten van de versterking tussen wal en schip vallen. Evenzo waar het 't verbinden van versterking en gebiedsplannen van de overheden betreft. De huidige kaders hebben betrekking op het inspectieprogramma 2017 t/m 2019. Zonder aanpassing van de kaders gedurende de komende maanden, zullen deze dus een langduriger reikwijdte hebben dan de operaties waarmee in de komende maanden wordt gestart. Voordat de huidige geïnspecteerde dorpen zijn versterkt, zijn we ook al 5 jaar verder. Dat betekent dat voor deze dorpen de kaders minimaal 5 jaar gehandhaafd blijven.
- E. Een van de argumenten om maar voorlopig door te gaan is dat mensen niet te lang in onzekerheid mogen worden gelaten. Dit betreft echter een subgroep. Wat betreft al die andere bewoners die nog aan beurt komen, blijft de onzekerheid over wat komen gaat nog lang voortduren. De GBB is van mening dat juist deze onzekerheid van het overgrote deel van de bewoners in het aardbevingsgebied moet worden verminderd. Het verlamt de regio. Het doel van de beoogde bezinning is dus ook om deze onzekerheden *zo snel mogelijk* te verkleinen en om meer vertrouwen in de toekomst te geven.

De GBB is wel voor het doorgaan met het versterken van scholen, publieke gebouwen en zorginstellingen. De risico's zijn in die gevallen groter en hebben niet het ontwrichtende effect op families en leefgemeenschappen. Verder kan de schadeafhandeling ter hand worden genomen, zodra het nieuwe schadeprotocol er is (mits dat voldoende maatschappelijk draagvlak heeft).

Bezinningsperiode

De GBB pleit dus voor een 'pas op de plaats' behoudens de net genoemde uitzonderingen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. In de bezinningsperiode zou een verduidelijking moeten komen van een aantal onzekerheden. Daaraan gekoppeld zou een herbezinning van met name de versterking plaats moeten vinden. Dit betreft niet alleen de ambities en de doelen van het MJP maar ook de wijze waarop de versterking van dorpen en wijken wordt aangepakt.

Meer concreet, er moet helderheid komen over:

1. Het niveau van de gaswinning de komende kabinetsperiode. Dit is medebepalend voor het draagvlak van de versterkingsoperatie en via een eventuele bijstelling van de NPR voor de omvang van de versterking. De GBB ziet graag een afbouwplan van de gaswinning. Uiteraard beslist de NCG hier niet over maar het MJP moet wel in deze politieke context worden beoordeeld.
2. De implicaties van een daling van de gaswinning op het niveau van de dreiging: wat voor effect heeft een gasproductievermindering tot 12 miljard kuub op het dreigingsniveau.
3. De invulling van het regeerakkoord voor wat betreft de effecten hiervan op het MJP: governance, versterking en schadeherstel.

4. De kaders voor de versterking, de afspraken met de NAM over de aanpak, moeten worden heronderhandeld zo gauw er meer duidelijkheid is over de uitwerking van het regeerakkoord.
5. Een meer realistische schatting van het mogelijke tempo van de versterkingsoperatie, indien meer rekening wordt gehouden met de sociale impact en gegeven de capaciteit van alle betrokken functionaliteiten (Waar beginnen we eigenlijk aan?!).
6. De wijze waarop gebiedsplannen van de overheden effectiever kunnen worden geïntegreerd met de versterkingsoperatie.
7. De wijze waarop de versterking van dorpen en buitengebied moet worden aangepakt met behoud van de identiteit van het leefgebied en met zo weinig mogelijk overlast voor de bewoners.
8. Hoe kan worden voorkomen dat bewoners de dupe worden van versterking zoals dat in de huidige aanpak mogelijk is. Voorbeelden zijn: mogelijke waardedaling door de versterking; langdurige onverkoopbaarheid van huizen die jarenlang omringd worden door een bouwput; akkoord moeten gaan met verkoop/sloop omdat er soms geen alternatief is, ongewenste gedwongen verhuizingen van ouderen; problemen met de hypotheekgever bij gedwongen sloop; ontwrichting van het (sociale) leefgebied van bewoners; spanningen tussen bewoners door ongelijke opties of door tegengestelde voorkeuren of belangen.
9. De positie van de Staat in het nieuwe schadeprotocol.

De GBB wijst er nadrukkelijk op dat zij voor veiligheid is. Het doel van de versterkingsoperatie moet echter wel in balans zijn met de effecten hiervan. Het *beoogde* effect van de huidige geplande operatie - een vergroting van de veiligheid van bewoners - wordt hiermee niet bereikt. Daarvoor duurt de operatie veel te lang, veroorzaakt een dynamische NPR norm teveel onzekerheid, en is het criterium voor onder andere monumenten en karakteristieke gebouwen - het voorkomen van instorting maar niet van (zware) schade, te beperkt.

Daarentegen heeft de huidige geplande operatie effecten die voor de GBB niet acceptabel zijn: de impact van de versterking op leefgemeenschappen en het Groninger erfgoed is te groot.

Besluitpunten MJP brief

De opstelling van de GBB impliceert dat wij niet in kunnen stemmen met de besluitpunten 1, 2, 3, 4, 5, 7, 10, 11, 12. Het zijn punten die in een bezinning over en een herijking van de versterking anders uit kunnen pakken. Door de pas op de plaats wordt de tijd gevonden deze besluiten te heroverwegen.

Met de besluiten 6, 8 en 9 kan de GBB instemmen. Deze botsen niet met de herbezinning. Ook is de GBB van mening dat alle geplande inspecties gewoon door kunnen gaan, onder de voorwaarde dat gewacht wordt met het vervolg.

NAM

NAM weet het beter

Eerder heeft Gerald Schotman, de directeur van de NAM, aangegeven dat de NAM zich voortaan zal concentreren op de gaswinning zelf, de 'kernfunctie' van de NAM. Bij het uittreden uit het schadeprotocol, op 31 maart 2017, herhaalde hij dit.

Maar op 22 december jl. leek hij dit voornemen al weer vergeten. In Amsterdam deelde hij mede dat volgens het NAM-model van de ondergrond de seismische dreiging is afgenomen. Niet meer dan 2800 huizen hoeven versterkt te worden, aldus Gerald Schotman.

Onmiddellijk reageerde de NCG. Hij nam afstand van deze modelmatige benadering. Bij feitelijke inspecties blijkt steeds, aldus de NCG, dat veel meer huizen versterkt zullen moeten worden.

Bij de GBB gingen meteen de gedachten terug naar 2015. Toen was de NAM ook heel tevreden over hun allernieuwste model, en ook toen wisten ze het heel zeker: maximaal 100 huizen zouden versterkt hoeven te worden ('ja hoor, we hebben die huizen allemaal in beeld').

NAM versterkt

Ook een wonderlijk artikel in de nieuwsbrief van de NAM van 30 november. We nemen het integraal over:

In Groningen 295 corporatiewoningen versterkt en ruim 100 wisselwoningen opgeleverd.

De versterking van corporatiewoningen in Groningen loopt gestaag door. In het eerste kwartaal van 2018 zijn alle 295 woningen opgeleverd. Daarnaast zijn er nu al ruim 110 wisselwoningen in de kernen van Loppersum, 't Zandt, Middelstum, Appingedam, Zandweer en Garrelsweer gerealiseerd.

De bewoners stonden tijdens deze 'verbouwprojecten' centraal. Bij de start van het project toonde een aantal bewoners zich kritisch en er waren hoge verwachtingen. Door de bewoners tijdens het gehele traject steeds goed en regelmatig te informeren, kon het project naar ieders tevredenheid worden afgerond. De aannemers speelden hierbij een belangrijke rol, zij besteedden veel aandacht aan een goede communicatie met de bewoners.

Binnenkort start ook het versterken van corporatiewoningen in Ten Post. Er is inmiddels besloten waar de tijdelijke huisvesting in Ten Post zal komen. naar verwachting zal de tijdelijke huisvesting in april worden opgeleverd.

Bij het realiseren van de wisselwoningen was er ook veel aandacht voor het comfort van de woning. Om dit te testen mocht een aantal 2e Kamerleden een nachtje komen proefslapen in de wisselwoningen, vóór de bewoners hun intrek namen in de tijdelijke huisvesting."

Tot zover de letterlijke tekst. Wat is u opgevallen?

Allereerst natuurlijk dat de *bewoners centraal staan*. Die loze kreet blijft het goed doen.

Ook valt de positieve uitkomst op, iedereen is heel tevreden: "Door de bewoners tijdens het gehele traject steeds goed en regelmatig te informeren, kon het project naar *ieders tevredenheid* worden afgerond."

En we negeren even dat er gesproken wordt over het eerste kwartaal van 2018, wat op 30 november 2017 echt nog toekomstmuziek is....

Maar nee, wat echt nog opvallender is, is dat hier kennelijk een solo-operatie van de NAM gaande is. Nergens wordt vermeld dat (om maar wat te noemen) het CVW een rol speelt. Of de NCG, die toch altijd zegt dat hij de regie heeft.....

NAM onderzoekt

Na twee bevingen bij 't Zandt, kort na elkaar: op 7 december met een kracht 1.8, en op 10 december met een kracht 2.1 op de schaal van Richter is NAM een onderzoek gestart omdat door de bevingen een zogeheten signaleringswaarde uit het Meet- en Regelprotocol Groningen is overschreden.

NAM doet onderzoek, maar maakt zich in haar nieuwsbrief van 14 december geen enkele zorg:

“Een eerste analyse van de meest recente bevingen laat zien dat er geen sprake is van onverwachte of verontrustende ontwikkelingen”.

We zijn weer gerustgesteld!

NAM adviseert

Het volgende stukje tekst over het regelprotocol in de nieuwsbrief van de NAM van 14 december verdient ook alle aandacht. Om de tekst goed te kunnen begrijpen is van belang dat NAM tegenwoordig een “dashboard” heeft, waarin de cruciale variabelen van het Meet-en-Regelprotocol (MRP) gevisualiseerd worden, zie:

<https://www.nam.nl/feiten-en-cijfers/aardbevingen.html#iframe=L2VtYmVkl2NvbXBvbmVudC8/aWQ9YWYyZGJldmluZ2Vu>

NAM is daar heel trots op. Daarom schrijft ze:

Het dashboard bij het MRP Groningen [...] toont in een oogopslag de actuele stand van zaken rondom seismiciteit in het Groningen-gasveld. Dit dashboard geeft met pijltjes aan of en zo ja een grenswaarde wordt overschreden. Het MRP beschrijft de acties die NAM vervolgens onderneemt. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot een advies aan toezichthouder SodM om de gaswinning te verminderen.

Dit stelt ons pas echt gerust. Zo nodig *adviseert de NAM aan de SodM* om de gaswinning te verminderen....

NAM op 1

Al deze voorbeelden maken wel heel duidelijk hoe NAM zichzelf ziet. Met stip. Op één!

(GBB: onze excuses voor de licht cynische toon van bovenstaand artikel)

CVW

Jaarverslag 2016

Op 8 december maakte CVW (Centrum Veilig Wonen) het openbaar: de organisatie is klaar voor de toekomst. En publiceerde het CVW haar jaarverslag over 2016. Zie:

<https://www.centrumveiligwonen.nl/nieuws/jaarverslag-cvw-klaar-voor-de-toekomst>

Actie 15 december

Dat het CVW € 2,4 miljoen winst over 2016 maakt zij een bedrijf niet misgunt – maar dat de gemiddelde Groninger hemel en aarde moet bewegen om bij datzelfde CVW een scheur in de muur van, pak ‘m beet, € 200 vergoed te krijgen steekt. Het voelt volstrekt onrechtvaardig aan. Dat leidde tot een protestactie op 15 december. Een kleine 50 actievoerders meldden zich bij de ingang van het CVW, waar directeur Peter Kruyt klaarstond.

'De winst van het Centrum Veilig Wonen (CVW) in Appingedam is bloedgeld. Het staat voor het verval van normen en waarden bij de gaswinning.' Dick Kleijer

De SP deed ook mee aan de actie. Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: 'Die winst is schandelijk, omdat heel veel mensen met schade nog steeds wachten op herstel. Ik sprak vorige week met Jannie uit Garrelsweer. Zij had een eigen bedrijf dat ontruimd moest worden vanwege acute aardbevings schade. Samen met haar zoon die het syndroom van Down heeft, eet ze nu al een jaar lang alleen maar boterhammen met pinda kaas. Ze heeft geen enkele rode rotcent meer. Jannie smeert boterhammen en het CVW smeert 'm met het geld.' En dat terwijl Jannie al door de Arbitrer Bodembeweging in het gelijk is gesteld. Maar het CVW weigerde tot heden uitvoering te geven aan het vonnis...

De actie bleek effectief. Sandra Beckerman ging samen met Jannie en enkele andere actievoerders naar binnen, en kwam er weer uit met de mededeling dat CVW vandaag nog € 30.000 voorschot aan Jannie zal overmaken.

Directeur

Directeur Peter Kruyt nam op 18 december afscheid. De opvolger is bekend. Het wordt Geeke Feiter (46). Ze heeft Bouwkunde bij de TU Delft gestudeerd, en was laatstelijk directeur schade bij verzekeraar Nationale-Nederlanden.

Woningmarkt

Vereniging Eigen Huis heeft haar leden in Groningen bevroegd. 1.382 leden gaven antwoord. Het vertrouwen in de aanpak van problemen door de gaswinning is laag, zeer laag.

Van de ondervraagden is 73% negatief over de toekomst. Nog maar 21% is neutraal, dit was bij het aantreden van de NCG nog 41%. Meer dan de helft van de ondervraagden heeft geen vertrouwen meer in Hans Alders, vooral door zijn vermeende gebrek aan onafhankelijkheid "De NCG loopt nu teveel aan de leiband van de NAM en het ministerie van EZK, en deze partijen hebben financieel belang bij de gaswinning".

Forse kritiek is er ook op het schadeprotocol en op de opkoopregeling. Er moet perspectief blijven voor de bewoners van de regio "De regeling moet er op gericht zijn dat de mensen de regio niet verlaten, maar juist aan aantrekkelijke werking krijgen".

Waardedaling huis

Rente van hypotheekschulden van huizen die “onder water” staan, is m.i.v. 2018 niet meer aftrekbaar. Dit is slecht nieuws. Vooral voor Groningers, van wie veel huizen “onder water” staan.

Het gaat om woningverkopen na 31 december 2017. Wanneer woningeigenaren dan met een restschuld blijven zitten (wat in het gaswinningsgebied zeker niet denkbeeldig is) is de rente van de hypotheek niet meer aftrekbaar. De restschuld wordt na de wetwijziging fiscaal gezien als “consumptief krediet”. Dit heeft grote gevolgen, ook voor een eventuele nieuwe hypotheek.

De werkgroep hypotheekten presenteert op 16 februari 2018 haar bevindingen. Zie elders in deze nieuwsbrief de rubriek **Op de agenda**.

GBB

‘Geologie voor dummies’, Leden-voor-leden bijeenkomst

Peter van der Gaag verzorgde de leden-voor-leden-bijeenkomst op 16 december in Vita Nova, Middelstum. Onder de titel “geologie voor dummies” ging hij uitgebreid in op de bodemgesteldheid, en de consequenties die dat heeft voor de bovengrond. Zeer instructief was zijn duiding van de effecten van bodemdaling, met de daarbij behorende aanpassing van het grondwaterpeil. De verschillende grondlagen waaruit de Groningse ondergrond vaak bestaat – veen, klei, en zand – reageren hierop verschillend. Dat kan leiden tot inklinking (verdroging), maar ook uitzetting (vernatting). Duidelijk werd dat er geen zware aardbeving nodig is om schade aan een huis te veroorzaken – de stelling van de NAM.

Een huis kan alleen al door de werking van de ondergrond schade oplopen. En dat kan nog een verergerd worden door een kleine beving, een heel kleine beving zelfs. Of een reeks van kleine bevingen. Ook het cumulatieve effect van al die bewegingen kan tot grote schade leiden.

GBB tweede teamdag 17 december in De Diek’n in Zeerijp.

De GBB heeft ongeveer actieve 50 vrijwilligers die in meerdere teams deel kunnen nemen.

Deze teams zijn

- actie
- communicatie
- de GBB-krant
- geo (geologie en ondergrond)
- schade & versterking
- hypotheekten
- juridisch team

Op de teamdag bespreken bestuur en teams hun items met elkaar. Er werd onder meer aandacht besteed aan de consequenties van de versterkingsoperatie aan de hand van een presentatie over Opwierde-Zuid. Ook werden de voors-en-tegens van de verschillende soorten acties besproken.

Naast de teams heeft de GBB ook verbonden samenwerkende bewonersgroepen, soms plaatsgebonden, soms onderwerpgebonden, zoals: Monumenten, Heft in eigen Hand, Opkoopregeling.

Belangstelling om actief te worden bij de GBB? Stuur een e-mail naar contact@groninger-bodem-beweging.nl.

Boekje 'Het is Pluis in Groningen'

De gevolgen van de gaswinning voor de Groningers zijn enorm. Door de aardbevingen lopen zeer veel woningen schade op, soms onherstelbaar. Om instorten te voorkomen moeten duizenden woningen worden versterkt. Voor een groot aantal daarvan is versterking te kostbaar en wordt er gesloopt. Veel woningen zijn onverkoopbaar geworden en staan door de waardedaling diep onder water. Uiteraard gaat dit alles de Groningers niet in de koude kleren zitten. Het woongenot wordt aangetast en het dagelijks leven in de dorpen raakt door de versterkingsoperatie ontwricht. De geestelijke en lichamelijke gezondheid van veel bewoners met schade lijdt er onder, zo toont onderzoek aan. De zorgen van de ouders worden overgedragen aan de kinderen ...

Dit alles gebeurt in een eeuwenoud landschap met een rijk cultureel erfgoed dat wereldberoemd is. Dit wordt letterlijk aan de gaswinning opgeofferd. Karakteristieke dorpsgezichten worden aangetast en krijgen 'holle kiezels'. Eeuwenoude kerken en boerderijen zijn zwaar beschadigd en worden in hun voortbestaan bedreigd.

Het is voor Groningers dan een hard gelag te ervaren hoe 'politiek Den Haag' ziende blind is voor dit gaswinningdrama, onder het motto: de rest van Nederland mag geen koude voeten krijgen. De gaswinning mag niet in gevaar komen en naar de Groningers toe wordt er een politiek van pappen en nathouden gevoerd.

Maar er zijn Groningers die actief strijden tegen dit grote onrecht. Pluis is zo'n voorbeeld. In dit boek toont hij met zijn satirische illustraties de lezer de absurde en ongelofelijke werkelijkheid van het Groninger gasschandaal - deze ramp in slow motion. Het zien van zijn cartoons tovert eerst de lach te voorschijn, dan komt de boosheid over de werkelijkheid die hij zo treffend typeert.

De cartoons worden vergezeld door citaten uit de diverse media.

Jelle van der Knoop
voorzitter van de Groninger Bodem Beweging

De opbrengst van het boekje komt ten goede aan Recht voor Groningen. Stichting Recht voor Groningen is een initiatief van de GBB. Recht voor Groningen wil juridisch de rechten en belangen van de burgers m.b.t. de aardbevingen en andere gevolgen van de gaswinning in Groningen behartigen.

Zie <http://rechtvoorgroningen.nl/>

Het boekje kost €12,50. Het is verkrijgbaar in de boekwinkel, of is hier te bestellen:
<https://www.scholmaonline.nl/Boeken/Pluis/Het%20is%20Pluis%20in%20Groningen/>

GBB kaartenportaal

Het kaartenportaal bevat een schat aan informatie: zie <http://opengis.eu/gasbevingen/>

Nieuw op het kaartenportaal is het **bevingspaspoort**:

<http://bevinggevoeld.nl/gasbevingen/content/bevingspaspoort.php>

Het bevingspaspoort laat van elke beving de relevante bovengrondse omgevingsfactoren zien.

Zo blijkt de beving van 2.1 in 't Zandt op 10 december maar liefst 27 kwetsbare objecten binnen 5 km (zoals Kinderopvang en Dorpshuis 't Zandt op 390 meter afstand) geraakt te hebben, 85 Rijksmonumenten binnen 5 km, en zo meer. Zie: <http://bevinggevoeld.nl/gasbevingen/content/bevingspaspoort.php?eventid=knmi2017dyv>

GBB contributie 2018

De GBB kent een jaarcontributie van € 10. De facturen voor de contributie 2018 zullen begin 2018 verstuurd worden. Dat versturen gaat per e-mail (bij leden zonder e-mail: per post). Graag dus de e-mail in de gaten houden! Het factuurnummer dient om administratief de betaling aan het juiste lid te kunnen koppelen. Bij meer dan 3500 leden is dit echt noodzakelijk voor een soepele verwerking van alle bedragen.

Daarom ook het verzoek **NIET** spontaan de contributie voor 2018 over te maken. Wacht s.v.p. de factuur in de e-mail af. Voor vragen over dit onderwerp mail naar betalingen@groninger-bodem-beweging.nl

Op de agenda

Presentatie resultaten enquête hypotheekproblemen, 16 februari 2018

Vrijdagmiddag 16 februari 2018 is de presentatie van de uitkomsten van de grote enquête over hypotheekproblemen door de gaswinning. Om 14.00 uur, in de Nicolaikerkerk, Appingedam.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 uur, en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30 uur

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging. Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar 06 1726 8247. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versteviging en regelingen is er

Stut-en-Steun, Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.